

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 24 Czerwca r. s. 1827 Roku:

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Kronsztadt dnia 11 czerwca.

(z Ruskiego Inwalida.)

W tych dniach miasto nasze świadkiem było wydarzeń niezwykłych, zachwycających dusze Rosyan, a zdumiewających marynarzy cudzoziemskich, którzy, jak gdyby się umyślnie z dalekich mórz spłynęli, ażeby mogli być widzami, nowego wypadku, nowej świetności Floty Rosyjskiej.

We środę, dnia 8 czerwca, o godzinie 11 w nocy, całe niespodzianie, NATJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ przybył prosto z Peterhofu, na okręcie admirałskim *Azow*. Teyże chwili, dano sygnał dwukrotnym wystrzałem z działa, ażeby wszyscy należący do floty Oficerowie, Urzędnicy, matkowic, którzy się za jakąkolwiek potrzebą znajdowali na brzegu, powracali na swoje miejsca.

O godzinie 3ciej, dano sygnał eskadrze zerwania kotwicy i rozwijania żagli. O 4tej, na Azowie spuszczone została bandera admirałska, a wywieszono Chorągiew CESARSKĄ. Z Kronsztadtu, Kronsztotu, Ris-Banku, z cytadelli i z całej eskadry powitano ją 2,000 wystrzałów.

Przy lekkim, pomyślnym wietrze, flota wyszła na morze. We czwartek, w obecności NATJAŚNIEJSZEGO CESARZA, odbywały się manewry pod Krasną Górką. Wieczorem, eskadra otrzymała rozkaz płynąć dalej; a JEGO CESARSKA MOŚĆ o godzinie 12 w nocy, raczył powrócić do naszej przystani, na jachcie *Torneo*, holowanym przez statek parowy. Tu, NATJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ przesiadł na kuter, i raczył odpłynąć na powrót do Peterhofu.

Tegoż dnia, statek angielski, *Jerzy IV*, wyruszył do Londynu z podróznymi. Stał on między Kronsztadtem a Kronsztotem.

Teraz stoi w przystani okręt wojenny *Konstanty* i fregata *Helena*, przybyłe z morza śródziemnego, z ekwipażem gwardyi, pod dowództwem kapitana kommandora *Billingshauzena*. Oba te statki, za kilka dni znowu się puszcza na morze, i połączą się z eskadrą Admirała *Sieniawina*. Fregata *Wiestowoy*, mająca naprzód wypłynąć do Rewla, zupełnie jest w gotowości do drogi.

FRANCYA.

Paryż dnia 12 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Dzienniki tutejsze ogłaszają formalne biuletyny o zdrowiu Giraffy, którą do Paryża sprowadzają. We wczorajszym dzienniku *Gwiazda* czytamy co następuje: „Donoszą z *Lugdunu* pod d. 4 b. m. iż Giraffa przybyła tam z *Marsylii* w najlepszym stanie zdrowia. Jada szczególnie wiele liści akacyi, co jest ulubionem jej pożywieniem. Zwierze to, na pierwszy widok podziwiałe, jest bardzo łagodne, a nawet uciészne.”

Donoszą także z *Lugdunu* o przybyciu tam kobiety, która ma lat 114. Matrona ta utrzymywała przez lat osiemdziesiąt sześć gospodę w pewnej wiosce w Sabaudyi. Bitwy stoczone w Sabaudyi roku 1734 pamięta tak dokładnie, jak gdyby były wczoraj; może nawet udzielić wiadomości o wszystkich wojskach, które przez miejsce jej

gospody przechodziły. Ta szczególna kobieta ma jeszcze dziś wszystkie zmysły zupełnie zdrowe. Jedną tylko ma słabość, że sypia ledwo godzinę na całą dobę; głównem zaś jej pożywieniem jest kawa mleczna.

Piszą z *la Reole*. „Wylew *Garonny* sprawia niezmiernie spustoszenie. Nigdy jeszcze tak zupełnie i okropnie nie były zniszczone nadzieje rolnika pod względem wszelkiego zbioru. Mieszkańcy nieszczęśliwych okolic pogrążeni są w ostatecznej rozpacz: bo klęska ta pozbawiła ich wszelkiego sposobu do życia. Ze wszech stron niosą tym nieszczęśliwym pociechę i wsparcie; szczególnie zaś chwałą niezmordowaną czynność w nieszczęśliwych wypadkach Pana *Bourgoing*, porucznika żandarmeryi, który, jak najgorliwszego dokłada starania, aby i zapobiegać nieszczęściu i wynikię złąd szkody jak można wynagradzać.”

— Dnia 14 czerwca —

Wczoraj przewodniczył Król Jmć w Radzie Ministrów, na której się *Delfin* dla słabości zdrowia nie mógł znajdować.

Monarcha kazał umiadowić Burmistrza w *Lille*, iż w następnym miesiącu wrześniu udaruje to miasto obecnością swoją.

Niedawno Posel Hiszpański przy Dworze tutejszym wyprawił nadzwyczajnego gońca do *Madrytu*, z listami (jak słychać) tyczącemi się układów między Francją i Anglią, względem wyyscia woyska tych Mocarstw z Hiszpanii i Portugalii. Zdaje się atoli, iż nie jeszcze w tej mierze nie postanowiono. Wnosić jednak można z oświadczenia Ministrów Angielskich w obu Izbach Parlamentu, względem żadanego nowego kredytu na utrzymanie woyska w Portugalii, iż jest zamiarem, aby obce woysko ustąpiło z Hiszpanii i Portugalii.

Wielki Pieczętarz przełożył Królowi rapport ze sprawowania sprawiedliwości karney w r. z. z dołączeniem 107 tabel. 7591 oskarżonych (603 nieprzytomnych) stawiono przed przysięgami, (357 więcej jak w roku 1825). Najmniey przestępstw popełniono w Departamencie *Creuse*. Skazano 5912 (564 (*)), to jest: na śmierć 197 (47), na dożywotnie noszenie kaydan 353 (72), na kilkoletnie prace na galerach 1377 (234), na uwięzienie 1427 (199), na wystawienie pod pręgierzem 6 (1), na wygnanie 1, na utratę czci obywatelskiej 1, na karę więzienia 1495 (8), na zamknięcie w domach poprawy 59 (3) młodych ludzi poniżej lat 16. Ze 45 osadzonych, na których wydany wyrok sądowy, został uznany za nieważny 15, przy powtórnym wyrokowaniu przysięgłych, uzyskało wolność. Liczba kobiet stawionych przed sądem wynosi 18 na 100. Od lat dojrzewającego rozumu do lat 30, liczba oskarżonych wzrasta, zmniejsza się zaś od 30go roku. Między 100 oskarżonemi znajduje się 53 liczących niżej 30 lat. W liczbie tych było tą razą 48 skazanych na śmierć, 719 do prac na galerach i 696 na areszt. W ogólności, jest między temi, na których wyrzeczono karę pracowania na galerach przez lat kilka, tylko 48, którym wyznaczono najwyższy stopień kary. Z 5812 wyroków sądu przy-

(*) Liczby w nawiasie oznaczają liczbę nieprzytomnych, zaocznie osadzonych.

sięgłych odesłano 1151 do Sądu kassacyjnego, a z pomiędzy tych tylko 74 całkowicie lub w części uznane były za nieważne. Ze 179 uwolnionych więźniów z galer, tylko 13 popełniło przestępstwa przeciwko osobom; wszyscy inni dopuścili się kradzieży. Ze 150 wyroków na śmierć; 8 wymierzono na uwolnionych więźniów z galer. Sady policyi poprawczy wydały w roku 1826, 108,390 wyroków z 559,740; oskarżonych uwolniono 25,356, osądzono zaś 134,384; a to: 27,289 na zamknięcie, 107,087 na kary pieniężne; 838 młodych ludzi niżej 16 lat, i 2754 między 16 i 21 rokiem, skazanych zostało na areszt mniej 12 miesięcy. Z 108,390 wyroków pierwszej instancyi odesłano 5031 do drugiej instancyi, (sądu apellacyjnego), z których 2705 zupełnie zostały potwierdzone. Wydziały radne przy sądach pierwszy instancyi, które pierwsze zdają rapporta o rodzaju oskarżenia, uskuteczniają to z chwalebną szybkością. Z 36,699 wyroków izb radnych, wydano 29,916 w ciągu pierwszego kwartału po dopełnieniu zbrodni. W ogólności z 100 zdarzeń kryminalnych, 60 w ciągu 6 miesięcy po spełnieniu przestępstwa zupełnie były wybadane i do wyrokowania przysięgłych przygotowane. Trybunał Paryzki wyrokował w 69 sprawach, dotyczących się przestępstw druku i handlu xiąg. Z 184 osób do tych spraw pociągniętych uwolniono 85, skazano na karę pieniężną 53, a na więzienie 45. Z pomiędzy 43 dzieł pociągniętych, skazano 34. Do rapportu Ministerjalnego względem sprawowania sprawiedliwości karnej w roku 1825 dołączono tylko 72 tabel. Ta razą zaś, zaczęto zważać na nowe stosunki, np. na wiek i płeć osoby sądownej, na powód przestępstwa i t. p. Minister twierdzi, iż rapport ten niezawodnie jest najdokładniejszy, jaki dotychczas w którymkolwiek kraju względem ważnej tej materii został ogłoszony.

Tutejsze Towarzystwo katolickie dobrych xiążek, uzyskawszy świetne pochwały w całej Francji, zaszczycone wspaniałą opieką Manarchy, zachęczone świadectwami i przyczynianiem się większej części Biskupów, wspierane przez wielką liczbę urzędników, oczekiwać mogło tylko ostatniego z tych wielkich względów, to jest: poświadczenia publicznego i błogosławieństwa Oyca Świętego. Łaski tej doznało za staraniem Kardynała *Mauhi*, który, będąc świadkiem w *Paryżu* dobra zdziałanego przez tę instytucję, raczył starać się dla niej o część łask, których skarby najwyższy Kapłan trzyma w swych rękach. Papież *Leon XII* przesłał do towarzystwa list pełen wynurzeń ojcowskich, celem wzbudzenia w nim gorliwości i zachęcenia do naprawiania, choć w części, nadużyć w rozmaitych miejscach przez złe xiążki zdziałanych. Do listu tego, już tyle zaszczytnego dla towarzystwa, przyłączone jest *breve* Apostolskie, w którym Jego Świątobliwość, opłakując wylew złych nauk, i przypominając cel, jaki sobie towarzystwo katolickie założyło, łaskawość jakiej od Króla Jmci Chrześcijańskiego doznało, potwierdzenie zacnych Biskupów, którzy mu pomagają, gorliwość szlachetnego Xięcia *Macieja Montmorency*, jego założyciela; nadaje wszystkim tym, którzy mają jakikolwiek w tej instytucji udział, bądź przez zapisywanie się, bądź przez dary i jałmużny, bądź przez pisanie dzieł, bądź przez jakikolwiek sposób przyczynienia się, znaczne odpusty i wielką liczbę łask duchownych. Towarzystwo ma zamiar ogłosić jak najszybciej to nieoszacowane *breve*; lecz sądzi, iż ta pierwsza wiadomość łaski, uzyskaney od wspólnego Oyca Chrześcijan, będzie słodką pociechą dla gorliwych osób, które dotąd dokładały swych starań do tego dobroczynnego dzieła, i które się przyczyniły do osiągnięcia skutków pobożnymi jałmużnami.

W *Tuluzy* pokazują 6ścioletnie dziecię, które podnosi cetnar ciężaru. Listy z tamtąd utyskują na niepogodę. Po dżdżystey zimie nastąpiła równie dżdżysta wiosna, i od 4 tygodni nie było ani jednego dnia suchego. Czas w miesiącu czerwcu, jest prawie taki, jak w marcu. Dnia 1 czerwca padał śnieg w *St. Gaudens*, co jest bardzo rzadkiem zdarzeniem. W ogólności rok ten ma

wiele podobieństwa do roku 1816, kiedy podobnie cały czerwiec był zimnym i wilgotnym.

— Dnia 16 —
(z Monitora Warszawskiego.)

Minister spraw wewnętrznych zaprenumerował 50 exemplarzy dzieła p. t. *Przymierze religii z rozumem*, czyli wykład zasad, na których opiera się wiara katolicka. Dzieło to wyszło w Paryżu, u xięgarzy *Leclerc* i *Pontieu*. Cena 6 fr. Jeszcze dawniej ministerium wychowania publicznego zapisało dla siebie taką liczbę exemplarzy.

— Giraffa popłynęła na okręcie z Lyonu do Paryża. Akademik *Saint Hilaire* konwojuje ją i w ciągu całej podróży o niej ma staranie. W większych miastach eskorta jazdy chroni ją od natłoku ciekawych.

— W *Puleau* pękł w farbierni kocioł parowy. Przy zdarzeniu tém właściciel i robotnik jeden postradali życie.

— W Alepie panuje teraz morowa zaraza. Miasto to r. 1824 prawie do szczytu zostało zburzone, przez okropne trzęsienie ziemi.

— ANGLIA.
Londyn dnia 9 czerwca.
(z Gazety Warszawskiej.)

Gazeta *Morning Herald*, czyniąc uwagę nad teraźniejszym szatem, wychwalania dobrego mienia kraju, wyraża: „Teraz kosztuje w Londynie para kurcząt 6 szyl. (zł. pol. 12), a kapłon 18 szyl. (zł. pol. 36). Zastanowić się więc należy, jak w narodzie iść musi, kiedy kapłon kosztuje tyle, co ćwierć kwarteru najlepszey pszenicy.”

Odebrane tu listy prywatne donoszą, iż zgoda między *Boliwarem* i *Paezem* krótko trwała: zaczęły się już kroki nieprzyjacielskie między oboma tymi rywalami, i zdaje się, że *Boliwar* zostanie pokonany; nie tylko bowiem ściągają na siebie nienawiść przez swoje uciemiężanie, lecz nawet mają mniej woyska, niż *Paez*.

PARLAMENT.
Izba Wyższa. Na sessyi d. 7 b. m. zapytał się Lord *Ellenborough*, dla czego wydatki na tajne potrzeby w ostatnich 4 latach były nierównie większe, niż w 4 latach poprzedzających; w tych bowiem latach wynosiły rocznie tylko 142,000 funt. szterl. (5 milionów 680,000 zł. pol.) a w tamtych blisko 200,000 funt. szterl. (8 milionów zł. pol.), a zatem 58,000 funt. szterl. (2 miliony 320,000 zł. pol.) więcej. Oświadczył potem, iż w stosunkach krajowych nie można znaleźć powodu do takiego powiększenia wydatków, a nakoniec zapytał się, czyli Ministrowie mają co przytoczyć przeciw podaniu izbie wykazu summ, użytych dotąd na tajne wydatki. Vice-Hrabia *Dudley Ward*, Minister spraw zagranicznych, dowodził z zadowoleniem Izby, iż żądane objaśnienie przyczyn powiększonego wydatku w ostatnich czterech latach, wymagałoby szczegółowego ich wyjawienia, co z natury rzeczy być nie może. Potrzeba raczey w tej mierze mieć na uwadze ufność, na jaką zasługuje Minister, zarządzający temi pieniędzmi; jeśli się zdaje, iż nie można mu zaufać, należy to wręcz powiedzieć, i uczynić potrzebne przełożenie Królowi Jmci. Korzystając nakoniec z tej sposobności, zaprzeczył rozchodzący się pogłosce, jakoby część wspomnianych pieniędzy obrócono na przekupienie wydawców gazet. Vice-Hrabia *Strangford* zapewnił, iż w ciągu 20 lat, przez które pod 9 Ministrami spraw zagranicznych pracował w dyplomacyce, zarząd tajnymi wydatkami nigdy z większą sumiennością i oszczędnością nie był utrzymywany, jak pod sterem Pana *Canning*, a oświadczając to, oddaje hold prawdzie i sprawiedliwości, które zawsze powinny być wyższymi nad uczucia osobiste.

Dnia 8 b. m. Vice-Hrabia *Dudley Ward*, Minister spraw zagranicznych, żądał odczytania poselstwa wniesionego na dniu wczorajszym. „Zdaje mi się, (rzekł), iżbym uchybiał izbie nie czyniąc uwag przy tej okoliczności.” Oświadczył

więc, że wyprawę do Portugalii nakazał honor i wiara narodowa; mniemał, że nie bardziej nie pomnożyło dobrej sławy Anglii, jak to pośrednictwo w interesach portugalskich.

Lord Grey z boleścią uważał, że Ministrowie nie mogą donieść nie stanowczego o postępie układów z Hiszpanią. Chciałby wiedzieć, czyli żądana pożyczka ma jedynie na celu utrzymanie wojska dziś znajdującego się w Portugalii; i sądził, że, jak na to, zbyt jest wielką. Domaganie się kredytu tak bardzo wyższego nad potrzeby, daje mu nie mały powód obawy. Ministrowie J. K. Mości nie robią żadnej nadziei prędkiego końca układów, i przy zamknięciu posiedzeń, wymagają uchwalenia zaślika, jakby dla zabezpieczenia się na wszelki wypadek. Teto uwagi rodzą w nim bójki; mniema widzieć tu przygotowania do wydatków innej natury, mogących raczej być skutkiem pobytu naszego wojska w Portugalii.

Izba Niższa. Na sessyi dnia 8 b. m. Kanclerz skarbowy żądał, ażeby izba zamieniła się w Komitet zaślików. Po oddaleniu się Prezesa i zabranii miejsca przez Pana *Alexandra Grant*, Prezesa komitetów, wniósł odczytanie poselstwa Króla Jmci. Gdy skończono, żądał od Izby oświadczenia: że chęcią jej jest, ażeby przeznaczono sumę 500,000 funtów szter. na potrzeby stosunków naszych z Portugalją. Zrobił uwagę, że o konieczności, dla których musiano wysłać wojsko do Portugalii istną dotąd, lecz że już są nierównie mniej naglące, ani tak niebezpieczne. „Z ukontentowaniem, (mówił Pan *Canning*), mogę oświadczyć Izbie, że polityka Hiszpanii jest dziś daleko jednostajniejszą, więcej ustaloną; i właśnie spodziewam się ostatecznych w tym względzie układów, tudzież zupełnego usunięcia nieporozumień, które powodowały wyprawę naszego wojska.” Zakończył podobnemi oświadczeniami, jakie zrobił w Izbie Wyższej Minister spraw zewnętrznych, mówiąc o tym samym przedmiocie.

P. *Banks* mówił, że, jak od początku sprzeciwiał się wysłaniu wojska do Portugalii, tak i dotychczas nie znajduje żadnej przyczyny, któraby jego zdanie mogła odmienić; dodał: iż Anglia jest w takim położeniu, że bez popelnienia, niesprawiedliwości i niesłuszności nie może przedłużyć pobytu wojsk swoich w Portugalii, ani odwołać ich bez niebezpieczeństwa. Zaczęli członkowie dziwić się: iż żądają od Izby uchwalenia pożyczki 100 f. na każdego żołnierza będącego dziś w Portugalii; i razem mówią o przyjacielskich układach z Hiszpanią. „Słowem, (rzekł P. *Banks*), wyprawa ta nie była potrzebną; ona naraziła kraj na niebezpieczeństwo; i jeżeli pokój trwa dotąd, nie powinniśmy za to dziękować mądrości naszych Ministrów, ale raczej umiarkowaniu, sprawiedliwości, mądrości innego Państwa; Państwem tém jest Francya.” Pułkownik *Davies* obstawał przy słuszności wyprawy. Pułkownik *Lindsay* nie był za nią; ona to zmusza dziś do żądania uchwały zaślików. Mniemał, że sławny ów głos P. *Canninga*, gdzie ten Minister wyrzekł: iż w razie godzenia na całość konstytucyi portugalskiej, podano by broń do ręki malkontentom całej Europy, musiałby nieodbić wszystkie rządy oburzyć. Dodał: że konstytucya źle jest widziana od portugalczyków, że błędą używając angielskich bagnetów do zmuszenia ludu portugalskiego, aby ją przyjął pomimo woli. P. *James Mackintosh* zaczął długą mowę, w której broni zajęcia Portugalii przez wojsko nasze; wynosił pod niebiosa nowe Ministerium, i kończył pochwałą wighów, którzy się z niem złączyli. Po kilku uwagach Pana *Hume*, P. *Canning* oświadczył: że wojsko angielskie wysłane zostało do Portugalii, nie dla popierania konstytucyi, lecz aby kraj zasłonić od napaści hiszpańskiej. Po czém wniosek przyjęto.

Gazeta *Times*, chcąc gruntownie uzasadnić swoje twierdzenie, że Izba wyższa przez przyjęcie poprawki Xiążęcia *Wellingtona* do bilu zbożowego, przestąpiła ohręb prawa swojego, czyni następujące uwagi. „Bil w kształcie, w jakim przeszedł z Izby niższej do wyższej, przypuszczał

na nasze targi wszelkie zagraniczne zboże i przyznawał Królowi opłatę, w przypadku podniesienia się ceny krajowej nad 66 szylingów. Poprawka zaś Xiążęcia *Wellingtona* zakazując dopuszczenia zagranicznej w szpichlerzach zostającej pszenicy, dopóki cena 66 szylingów nie przewyższy, pozbawia Koronę uchwaloney przez Izbę niższą pomocy, na czas trzymywania się ceny między 62 i 66 szylingami.” Przytacza potem kilka prawodawczych przykładów, gdzie Izba niższa nie ulegała takiemu wyższemu postępowaniu, i pisze dalej: „Spodziewamy się tedy, że, jeżeli szkodliwa poprawka przy zdawaniu sprawy lub innym sposobem nie zostanie usunięta, wkrótce przejdzie w Izbie niższej inny bil, w którym idąc Izba za dawniejszym przykładem, nie będzie mieć względu na pomienioną poprawkę; lecz przełoży do przyjęcia bil w pierwiastkowym jego układzie.” Także, różnica, jakaby poprawka robiła między obu gatunkami zagranicznego zboża, to jest, między zostającym w Anglii w szpichrach, a między niezakupionem jeszcze za granicą, byłaby równie okrutną, jak niedorzeczną i t. d.”

Pierwszy Minister w Anglii posiada między innemi prerogatywę, która mu wielki wpływ nadaje; jest to przedstawianie Królowi wszystkich biskupów i innych wysokich dygnitarzy panującego kościoła, i nie jest zwyczajem, ażeby Monarcha czynił jakie przyrzeczenia przed czasem, nie poradziwszy się pierwszego Ministra. Równie *Pitt*, jak Hrabia *Liverpool* bardzo wielką do tej prerogatywy przywiązywali wartość, a charakter Pana *Canning* ręczy, iż z niej roztropnie korzystał będzie.

— Dnia 13. —

Vice-Hrabia *Goderich* imieniem ministrów, cofnął dziś w Izbie Wyższej cały bil względem zboża zagranicznego, z powodu, iż zasada jego przez przyjęty wniosek Xiążęcia *Wellingtona* została nadwężoną. Poprzedzającego dnia Pan *Canning* miał długą naradę z Lordem *Goderich*, oraz Panami *Huskisson* i *Wynn*. Odprawiła się potem rada gabinetowa, na której wszyscy ministrowie byli obecni. Wypadek tak ważnego bilu sprawił powszechne wrażenie, i bardziej jeszcze wzmógł poróżnienie między obu stronnictwami.

Tutejsza gazeta *Goniec* zaprzecza pogłosce o mniemanach zatargach między generałem *Clinton* i Panem *A'Court*, postem naszym w Portugalii. Gazeta *Times* donosząc o bliskim ułatwieniu sporów między Hiszpanią i Portugalją, ostrzega, aby nie zupełnie ufano Hiszpanii.

Senat Meksykański zatwierdził dnia 7 kwietnia traktat zawarty między Anglią i Meksykiem.

List z *Hawanny* pod dniem 8 kwietnia donosi, iż władze tameczne postanowiły powściągnąć przemycanie towarów. Każdy okręt ma w 6 godzin po przybyciu swoim podać spis towarów, jakie się na nim znajdują; jeśli zaś okaże się więcej, nad podanie, okręt i ładunek będą wzięte na skarb.

(z Monitora Warszawskiego).

Owdowiła Królowa Wirtemberska *Matylda* jest siostrą teraźniejszego Króla Jerzego IV, urodz. 29 września 1766, pierwszą córką Jerzego III, a czwartą z licznych jego dzieci: od lat 30 nie widziała swej oyczyny; zaślubiła się z Xiąciem wirtemberskim (poźniej Królem, oycem teraz panującego Monarchy) roku 1797.

— Pomimo przewrotnych zabiegów wielu członków zgromadzenia protestanckiego, możemy wnioskować na pewnej zasadzie: iż będą szanowali zdanie większości i że przywrócenie prawa o *akcie przysięgi* (*test-act*) wstrzymane zostanie do przyszłego zebrania się parlamentu.

— Dnia 5 czerwca Hrabia *Ofaliz* przybył do tej stolicy.

— Amerykanie północni tak są oburzeni postępowaniem Bolivara, iż go w gazetach nazywają nieinaczej, jak *Szymonem pierwszym*.

— Cały Londyn wkrótce będzie zasypany pie-

przem: zapasy jego bowiem wzrosły do niesłychanej dotychczas ilości, 22 milionów funtów.

N I E M C Y.

Od brzegów Menu dnia 13 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej).

Z obrad Izby Deputowanych Wirtemberskich widać, iż nie obiecują żadnej korzyści dla dochodów krajowych z powiększenia cła, do którego traktat handlowy z Bawaryą był powodem. Mniemają, iż przemycanie towarów znacznie się wzmoże, i że dla tego potrzeba pomnożyć komory celne. Tym sposobem traci się to, co by się mogło zyskać z większego cła.

Sukiennicy w *Michelstadt* w wielkiem Xiezwie Heskiem, przesłali adres podziękowania deputowanemu *Bibra*, za utworzenie towarzystwa, które postanowiło nie używać innego sukna, jak tylko krajowego.

Konkordat Stolicy S. względem utworzenia nowego biskupstwa Bazylejskiego, obejmuje 15 artykułów. Iwszy stanowi obszerność dyecezyi katolickiej ludności w Kantonach *Lucerny*, *Berny*, *Solury*, *Argowii*, *Bazyli*, *Zug* i *Thurgau*; drugi oznacza na siedlisko Biskupa i Kapituły miasto *Solurg*. Kapituła składać się będzie z 21 Kanoników, z których najmniej 13 obowiązany misą mieszkać zawsze przy Biskupie dla służby Bożej i jego asystencji. W liczbie 21 Kanoników, znajdują się żyjący jeszcze byłej Bazylejskiej kapituły. Biskup pobierać będzie rocznie 10,000 franków Szwajcarskich, a Sufragan i Kanonicy po 2000 fr. oprócz mieszkań.

H I S Z P A N I A.

Madryt dnia 1 czerwca.

(z Gazety Warszawskiej.)

Z powodu rocznicy urodzin Monarchy naszego, zebrało się całe wojsko obserwacyjne w *Gaceres* i okolicach. Naczelnym dowódcą rozdał odezwę dla ożywienia męstwa żołnierzy, którzy rozmaitego doznają niedostatku. Prowincyje *Estremadura* i *Andaluzya* są wyniszczone. W takim stanie rzeczy, Rząd nie widzi innego środka, jak cofnąć wspomniane wojsko w głąb kraju, co wkrótce ma nastąpić.

Według postanowienia Królewskiego, liczba officerów w każdej kompanii artylleryi będzie powiększona jednym Podporucznikiem, do czego użyć zostaną officerowie, mający urlop na czas nieograniczony.

Zajmują się teraz gorliwie zaciąganiem 25,000 ludzi do wojska, lubo już przewidywać można trudności w uskutecznieniu tego zamysłu.

Wydane tu niedawno urządzenie stanowi, iż cudzoziemcy bawiący w Hiszpanii, w sporach pomiędzy sobą, podlegają sądom krajowym.

Barcellona dnia 31 maja.

Rozruchy nie są jeszcze uśmierzzone. Między *Gironną* i *Figueres* ma być 1200 ludzi zupełnie

uzbrojonych. Niedawno w nocy pokazała się banda powstańców przed *Gironną*; osada miasta wystrzeliła kilka razy do niej z karabinów. Podobnie zdarzyło się nazajutrz, a nawet przyszło do bitwy na bagnety. Dnia 26 b. m. 30 ludzi uzbrojonych konnych zatrzymało pocztę wozową z *Perpignan* do *Barcellona*; odebrali pieniądze podróżnym i konduktorowi, a innych rzeczy nieruszyli. W *Vedreras* 40 żołnierzy powstańców domagało się żywności od Burmistrza; co otrzymawszy zapłacili, ile kosztowała; lecz bezpłatnie zabrali 8 mułów.

P O R T U G A L I A.

Lisbona dnia 26 maja.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Niedawno przybyli tu gońcy z *Madrytu*, *Paryża* i *Wiednia*.

Królowa Rejentka może już zajmować się interesami krajowymi. Nie wydała jednak jeszcze nowych urzędzeń. Spodziewają się zwołania nadzwyczajnych Stanów i odmiany Ministrów. Biskup z *Viseu*, Minister spraw wewnętrznych, podał wczorą prośbę o uwolnienie od urzędu. Nie wiadomo czyli ją Rejentka przyjmie, lubo już przeznaczają Biskupa z *Koimbrę*, Prezesa izby deputowanych, na jego następcę. Za staraniem ministra wojny, wojsko zostało przyzwolicie zarządzane, i odebrało zaległą płacę.

T U R C Y A.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Odebrane z *Korfu* wiadomości donoszą, że siła zbrojna Egipska zostaje po większej części dotąd w nieczynności w okolicach *Coronu* i *Modonu*. Lord *Cochrane* z fregatą *Hellas*, okrętem parowym i kilku brygami, ma krążyć teraz na wodach około *Cefalonii* i *Zante*, i mówią, iż mu się udało schwytać dwa brygi tureckie.

W stanowczej bitwie, którą *Seraskier* wygrał pod *Atenami*, strata Greków wynosiła z do 3000 ludzi wyborowego wojska; zginęli bowiem (jak wiadomo) wszyscy *Sulici*, *Kandyoci* i reszta osady *Missolunskiej*. Jenerał *Karaiskaki* umarł z ran odebranych w ośm godzin później na pokładzie fregaty *Hellas*. W liczbie zaś jednostu innych znakomitych dowódców na polu bitwy poległych są, *Nikita*, *Inglesi* z *Cefalonii* i *Galiano*, dowódca *Kandiotów*. Korpus Jenerała *Karaiskaki* 4,000 ludzi wynoszący, był wyborem wojska, i cały prawie został zniesiony. Z reszty zaś wojska, która 9,000 ludzi liczyła, oddział 3ty siacznym wrócił się do *Piraeus* i tam się oszańcowwał, a oddział drugi z 6,000 ludzi, uciekł w części zaś rozproszył się do *Morei* i w inne strony. Półkownik *Fabvier* miał donieść Senatowi Greckiemu, że twierdza *Akropolis* jeszcze na dwa miesiące w żywność jest zaopatrzoną.

Od dnia 1go nadchodzącego miesiąca *Lipca*, zaczyna się prenumerata na drugie półroczne *Gazety Kurjera Litewskiego*. Cena zwyczajna: z przesyłaniem pocztą *Rubli sr. 7;* bez pocztu *rubli sr. 4 kop. 50.* — Kwartałowie na miejscu bez pocztu *rubli 2 kop. 25.* — Prenumerować można w *Wilnie*: w *Expedycyi Gazetney Głównego Pocztamtu Litewskiego* i w *Redakcyi*, a w innych miastach na wszystkich *Kantorach* i *Expedycyach pocztowych.* — W tychże miejscach przyjmuje się prenumerata i na *Dziennik Wileński*, którego cena roczna z przesyłaniem pocztą *rub. 10* bez pocztu *rub. 7 kop. 50.* Nra od początku roku będą nowo prenumerującemu dostane w zupełności.

Pozwolono drukować.

Z polecenia *JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.*
Andrzej Buchariski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DO DATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 74.

Wilno dnia 24 Czerwca o. z. 1827 Roku.

3 Z Rozkazem JEHO CESARZEWICZOWSKIEY MOSCI, Polowa Prowiantiska Komisysy Obdzelnego Litevskiego Korpusu, obwieszcza następując: iż na dostawę prowiantu dla Korpusów, Obdzelnego Litevskiego, i Rezerwowego, Woysk zostających pod Dowództwem JEHO CESARZEWICZOWSKIEY MOSCI, tudzież i szczy Husarskiey Dywizyi od dnia 1go stycznia 1828, do dnia 1go stycznia 1829 roku, przeznaczone są następnie licytacyjne terminy: w Białymstoku i Mińsku 17 (29), 18 (30) i 19 (31) października, dobiecie targów 24 (5), 25 (6) i 26 (7) listopada; w Wilnie, Grodnie i Zytomierzu, 24 (5), 25 (6) i 26 (7) listopada; dobiecie targów 27 (8), 28 (9) i 31 (12) listopada; w Warszawie 26 (7), 27 (8) i 28 (9) października, dobiecie targów 29 (10) i 31 (12) listopada. Targi agitowane będą: w Warszawie w Polowey Prowiantskiej Komisysy, w Białymstoku w Obwodowym Rządzie, a w Wilnie, Grodnie, Mińsku i Zytomierzu w tamecznych Skarbowych Izbach.

Na powyższe terminy wzywa się życzących, targować się, aby przybyli z prawnymi kaucjami, na ten raz piątą część przeciwko podradowej summy wynoszącemi Zadatki wydane nie zwłocznie zostaną po zawarciu kontraktów, także do piątej części podradowej summy i za osobną kaucją, z tym dodatkiem: że jeśli pozwolą okoliczności, zadatkowa summa zostanie wydana i do trzeciej części. Plan i kondycje, na mocy których będą agitowane targi i dostawy, są już przesłane Skarbowym Izbom, i w nich publicznie ogłoszone będą; a wykazy o potrzebie ilości produktów, natychmiast także komunikowane zostaną. Oprócz tego, tenże plan i kondycje rozesłane zostały do każdego Powiatowego Marszałka, wzwym wspomnianych Gubernii, gdzie każdemu mającemu chęć wchodzić w targi, wolno je przejrzyć. Nadto można każdego czasu przejrzyć takowy plan i kondycje, w Warszawie w Polowey Prowiantskiej Komisysy.

Oryginał podpisał:

Prezys Komisysy, 5ey klasy Skrebicki.
Członek Komisysy, 7ey klasy Bułatowicz.
Członek Komisysy, 8ey klasy Kaczkowski.
Sekretarz Komisysy, 8ey klasy Hułak.

ОБЪЯВЛЕНИЕ.

По волю Господина Главнокомандующаго 1-ю Армією, Генераль-Фельдмаршала Графа Сакена, Генераль-Интендантъ оной симъ объявляе, что на поставку провианта для войск сей Арміи и причисленных къ оной, назначаюся торги въ Казенныхъ Палатахъ шехъ самыхъ Губерній, гдѣ войска расположены, имено: Воронежской, Тамбовской, Полтавской, Слободско-украинской, Курской, Тульской, Рязанской, Орловской и Виленской, на потребности съ 1-го октябрия 1827 до 1-е января 1828 года.

Сроки торговъ назначаются такимъ образомъ:

Перваго разряда торги августа 10, 11 и 12 числѣ, перепоржки августа 17, 18 и 19 въ Губерніяхъ: Воронежской, Тамбовской, Полтавской и Слободско-украинской.

Второга разряда торги августа 17, 18 и 19, перепоржки августа 23, 24 и 25 въ Губерніяхъ: Курской, Тульской, Рязанской, Орловской и Виленской.

На сіи сроки вызываюся желающіе къ торгамъ съ законными залогами, во уваженіе помѣсячной поставки припасовъ, на сей разъ въ лѣтную часть прошивъ подряда, а на обеспе-

ченіе задатковъ особо, кромѣ общественныхъ оныхъ дворянства поставокъ, кои оснаюся на одномъ довѣріи; вѣдомости о потребностяхъ въ каждой Губерніи будутъ разосланы въ Казенныя Палаты въ свое время и публично въ оныхъ открыты вмѣстѣ съ подробными кондиціями и прочими правилами, на основаніи коихъ должны проходить поставки. М. Шкловъ, Іюня 1-го дня 1827 года.

Подлинное подписалъ:

Генераль-Интендантъ 1-ой Арміи Ар-миллеріи Генераль-Майоръ Пироговъ.

3 Z woli JW. Główno Dowodzącego 1wszą Ar-міą, Jenerała-Feldmarszałka Hrabi Sakena, Jene-ral-Intendent teyże Armii ogłasza: iż na dostawę prowiantu dla woysk teyże Armii i przyłączonych do niey, naczynają się targi w Izbach Skarbowych tych samych Gubernii, gdzie woyska są rozłożone, a mianowicie: *Woroneżskiej, Tambowskiej, Pot-tawskiej, Słobodzko-ukraińskiej, Kurskiej, Tul-skiej, Rjazańskiej, Orłowskiej i Wileńskiej*, na potrzebę od dnia 1go oktobra 1827 do 1go stycznia 1828 roku.

Terminy do targow naczynają się takim spo-sobem:

Pierwszego rozkładu targi dnia 10, 11 i 12 augusta, przetargi zaś 17, 18 i 19 tegoż miesiąca augusta, w guberniach: *Woroneżskiej, Tambow-skiej, Półtawskiej i Słobodzko-Ukraińskiej*.

Drugiego rozkładu targi dnia 17, 18 i 19 augusta, przetargi zaś 23, 24 i 25 tegoż miesiąca augusta, w guberniach: *Kurskiej, Tulskiej, Rja-zańskiej, Orłowskiej i Wileńskiej*.

Na te terminy wzywają się życzący do targow z prawnymi ewikcyami, w proporcyi miesięczney dostawy, na ten raz w piątę część, w stosunku do tego podradu, a dla zabezpieczenia zadatkow osob-no, oprócz dostaw od Zgromadzeń Szlachty, któ-re pozostają na samey ufności. Wiadomości o po-trzebney ilości dla każdej gubernii, będą prze-słane do Izb Skarbowych w swoim czasie i publi-cznie w nich odkryte zostaną razem ze szczegó-lnemi warunkami i dalszemi prawidłami, na osno-wie których powinny się uskuteczniać dostawy. M. Szklów, junii 1go dnia 1827 roku.

Autentyk podpisał:

Jenerał-Intendent 1szej Armii, Artylleryi Jenerał-Major Pirohow.

2 Rząd CESARSKIEGO Uniwersytetu Wileńskiego podaje do publiczney wiadomości, że w dniach 27 i 29 czerwca oraz 3 lipca teraźniejszego roku, odbywać się będzie publiczna licytacja w policyi miasta Grodna, na reperacyą parafialnego kościoła w témże mieście. O mającey się wykonać robo-cie jako też o warunkach kontraktowych, życzący należec do licytacji, znajdą wiadomość w rzeczo-ney Policyi.

Za Sekretarza Expedytor Leonard Okołow.

1 Sąd Ziemski Powiatu Wileńskiego na skutek ukazu Sądu Głównego Wileń. 2go De-kartamentu dnia 11 teraźniejszego mca junii za Nrem 824 następnego w celu rozsądzania sprawy ponkursorowej kredytorow zeszlých Franciszka i Franciszki Święcieckich oraz ich syna Józefa Święcieckiego przez remisę Sądu Głównego w roku 1823 mca junii 7 dnia następnego do roz-poznania temuz Sądowi poruczoney, zawiada-mia wszystkich kredytorow i pretensorów re-gulujących stosunki do masy funduszu po tych-że Święcieckich pozostały, iż takową sprawę do kontynnacyi na sessyach poobiednich w dniu 19 następnego mca julii przywoła ukończe-

niem oney zajmować się będzie, a na pretensy stron niestawiających amissą przeznaczy. Roku 1827 mca junii 14 dnia.

Ziem. Wileń. Prezydent Gasper Hornowski.

1 Roku 1827. Kiedy po różnych staraniach i wykazaniu zbiegłego dwosmiennego Justyna Benedykta Jana Syna Romaszki, Dziedzicznego, Poddanego Folwarku Horainowszczyzny Pttu Nowogrodzkiego Guber. Litto Grodzieniskiej Parafii Horodyskiej, dotąd wynaleść nie mogłem, w czasie więc niniejszym, ażebykolwiek pomienionego Justyna Romaszki, do skazek swoich niezapisał, a przez to żeby Dziedzic Kazimierz Truskowski Komornik, na prawie dochodzenia onego nie tracił, niniejsze oświadczenie podając do Kuryera Litewskiego Wileń. własną podpisuję ręką.

Kazimierz Truskowski Komor. Pttu Nowogr.

1 Podaje się do wiadomości, iż u Mechnika Karola Johanzona, znajdując się dwa Pantaliony, angielskiej Mechaniki mahoniowe na sześć oktaf w Domie Jmć Pana Bukszy pod N. 408.

2 Sąd Główny Litewsko Wileński Departamentu 2go wremiennego dekretem swoim w roku 1826 miesiąca julii 11 dnia zapadłym, poświadczając o następcy z niektórymi stronami ugodzie, obowiązał niżej podpisanego do umieszczenia w Kuryerze Litewskim awizacyi, iżby wszystkie strony dekretem Sądu Exdywizorskiego w roku 1817 februarii 5 dnia zakroczonym przeznaczoną, przed Sądem Głównym w przeciągu czteromiesięcznym wykonały juramenta; i dla dogodności stron kilkakrotnie dozwalał Rejektę. A gdy termin ostatecznie przeznaczony w dniu 30 tego miesiąca następuje, stosownie więc do wyroku Sądu Głównego, w w dacie wyżej wyrażonej następcy niniejszą awizacyą umieszczam. Dat. roku 1827 miesiąca junii 13 dnia.

Dominik Tyszkowski Prezydent byłby Ziemski Ptu. Witkomierskiego.

Dozwala się drukować dnia 21. czerwca 1827 roku Cenzor Radca Stanu Ignacy Reszka.

3 Znajduje się do sprzedania fortepian z Petersburga sprowadzony, Mechaniki Angielskiej przez sławnego Artystę F. Diderisch zrobiony, na 6 oktaf z klawiaturą z kości słoniowej, kto by sobie życzył nabyć, zechce się zgłosić do domu JW. Prezydenta Zabę, u mieszkającej tam JP. Mattedis.

3 W ogrodzie domu przy ulicy Wileńskiej, naprzeciw Zielonego Mostu pod N. 737 w Wilnie sytuowanego, są do zbicia szczepy jabłek i gruszek trzyletnie i czteroletnie, w gatunkach dobrych do klimatu stosownych, a jako z sianek do przyżycia pewnych.

3 Poddany kucharz Andrzej Cieleha z majątności Troscienicy b. Prezessa Granicznego Ptu

Borycowskiego, Franciszka Grycewicza, z domu Zelazowskiego na linbarach, dnia 17 tego miesiąca junii uciekł: przynioty onego urodysiedniewy. twarzy pełnej, włosów ciemnych, w osobie dość ciętą mający, na nim pół fraczek i pantaliony z sukna ciemno szaraczkowego, lat 22 od urodzenia, którego upraszam Władz Policyjnych o przytrzymanie, a mnie zawiadomienia do powyższy domu wyrażonego.

Dominik Białocki.

3 Roku 1827 junii 8 dnia. Szlachecka Powiatu Lidzkiego Opieka, na skutek Ukazu Rządu Gubernińskiego Grodzieniskiego w roku 1827 dnia 18 mca maja za N. 14121 wyszłego, sprzedawać będzie schedę w majątku Starodworcach w Powiecie Lidzkim Parafii Łackiej zesłego Franciszka Alexandrowicza. Dekretem Sądu Taxatorsko Exdywizorskiego dnia 12 februarii bieżącego roku ogłoszonym, dla XX. Bernardynów Grodzieniskich wydzieloną, z dwónastu morgów do brze usterkoryzowanej ziemi składającą się; życzącym nabyć wiecznością schedę pomienioną wzywa na termin 1go julii, oraz 1go i 2go septembra 1827 r. do Miasta Powiatowego Lidy, dla odbycia publicznej licytacji. Podpisali Marszałek Powiatu Lidzkiego Romuald Kostrowicki, Prezydent Ziemski Ludwik Bieliński, Sędzia Edward Adamowicz, Sędzia Antoni Frackiewicz, Sędzia Andrzej Hoffman, Pisarz Alloizy Borodzicz.

O zgodności z protokołem świadczą Sekretarz Szlachecki Ptu Lidz. Kollegialny Sekretarz Edward Wasniewski.

3 Sąd Ziemski powiatu Telszewskiego, Dekretem 1827 maja 28 d. zapadłym, Taxę Exdywizyą fauduszu wszelkiego X. Wincentego Kłostowskiego Plebana Płotelskiego, na satysfakcyę wierzycieli jego przeznaczył. Konportacyą przez wszystkich pretenssorów, oraz przez Urodz. Łucyę matkę, Petronelę córkę Kłostowskich, dowodów, na dobra Węgery posługujących do Kancellaryi Exdywizorskiego Sądu, od dnia 15 junii, do dnia 15 julii idącego roku zadeterminował, reguły Sądowi lokatorskiemu trzeciego augusta, roku 1827 złożyć się mającemu w mieście Telszach przepisać, na niejawiących się kredytorów różnego tytułu, amissą zapisać dozwolił, o czem potrójnie przez Gazetę Kuryera Litt, obwieścić interesujących postanowił. Dat 1827 junij 11 dnia.

Sędzia Ziem. Telsz. J. Woytkiewicz.

Stanisław Mackiewicz Regent Dekr. Ziem. Pttu Tell.

3 Wyjeżdża zagranicę do kraju Tureckiego do miasteczka Twery, Wileński mieszczanin Aron Judelowicz Kugiel, dla interesów familijnych na rok jeden.

Kurs wileński na asygnaty od dnia 21 junii: rub. srebr. 3 rub. 79, kop., czer. złoty nowy r. 11 kop. 50, imperyal 37 r. 90 k.

	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau	W i a t r y.	Odmiana u powiet.
Obserwacje meteorologiczne.	d. 22 godz. 3 wiecz.	27 cal. 9,2 lin.	+ 21,5 stopni	Północno-Zach.	Pochmurno.
	d. 23 — — —	27 — 11,2 —	+ 19,25 — —	Północno-Zach.	Pogoda
	d. 24 godz. 5 zrana.	27 — 0,4 —	+ 13 — —	Zachodni.	Pogoda